

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 5834/2024
24.04.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Драгане Бољевић, чланова већа, у парници тужиоца „Raiffeisen Banka“ ДД Сарајево, Босна и Херцеговина, чији је пуномоћник Светлана Анђелковић Милошевић адвокат из ..., против тужених АА из ... и ББ из ..., чији је пуномоћник Верица Лакић адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизији тужених изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4380/22 од 11.10.2023. године, у седници већа одржаној дана 24.04.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужених изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4380/22 од 11.10.2023. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка по ревизији.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 293/20 од 14.04.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и утврђено да је ништав споразум о деоби заједничке имовине супружника потврђен (солемнизован) од стране јавног бележника у Београду 27.05.2019. године под бројем ОПУ ..-2019, закључен између тужених супружника. Ставом другим изреке, одбачена је тужба у делу којим је тражено да се наложи Републичком геодетском заводу - Служби за катастар непокретности Чукарица да изврши брисање права својине уписане у корист тужене ББ на пословном простору за који није утврђена делатност број 1 у ниском приземљу корисне површине 34м² у улици ... број .., уписаног у лист непокретности .. КО ...; трособног стана број 3 корисне површине 142м² у поткровљу у улици ... број .., уписаног у лист непокретности .. КО ... и стана број 29 корисне површине 66м² у поткровљу у улици ... број .., уписаног у лист непокретности .. КО ... и упише право својине на тим непокретностима у корист туженог АА. Ставом трећим изреке, одређена је привремена мера и забрањено туженој ББ да до правноснажног окончања поступка отуђи или оптерети непокретности наведене у том ставу изреке. Ставом четвртим изреке, обавезани су тужени да солидарно надокнаде тужиоцу трошкове парничног поступка у износу од 585.000,00 динара у року од 15 дана од дана пријема писменог отправа одлуке.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4380/22 од 11.10.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужених и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П 293/20 од 14.04.2022. године у првом, трећем и четвртном ставу изреке. Ставом другим изреке, одбијени су захтеви тужиоца и тужених за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени су благовремено изјавили ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је у одговору на ревизију предложио да се иста одбије као неоснована и тужена обавезе на накнаду трошкова поступка поводом тог правног лека.

Одлучујући о изјављеној ревизији у складу са чланом 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да ревизија тужених није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац и тужени АА закључили су 02.07.2003. године уговор о јемству, а накнадно и више анекса тог уговора којима се тужени обавезао да ће као јемац - платац измирити тужиочево новчано потраживање према главном дужнику предузећу „Igmin mm“ доо из Модриче, на начин и под истим условима као главни дужник. Тужилац је, ради наплате свог новчаног потраживања, на основу меница које је издао или авалирао тужени АА поднео 25.05.2019. године два предлога за извршење који су усвојени решењима о извршењу Основног суда у Модричи 21.10.2019. године и 22.11.2019. године. Пре подношења предлога за извршење тужилац је покренуо поступак за протест меница писаним путем - дописима од 13.02.2019. године и 20.02.2019. године позвао туженог АА на плаћање. Тужени су 27.05.2019. године закључили и истог дана код јавног бележника оверили споразум о деоби заједничке имовине који су стекли у браку. Тим споразумом су трособан стан број 3, површин 142м² у поткровљу зграде у улици ... број .. у Београду, пословни простор у истој згради, двоетажни стан број 29 са галеријом површине 66м² у поткровљу зграде у улици ... број .. у Београду и сувласнички удео од 1/5 идеалних делова зграде у месту ..., Општина ... на којима је у катастру непокретности било уписано право својине, односно сусвојине туженог АА, припали у својину туженој ББ. На основу тог споразума тужена је у катастру непокретности уписана као власница, односно сувласница означених непокретности. Тужени су и даље у браку, али не живе заједно. Тужена ББ живи у Београду, а тужени у Босни где обавља делатност као оснивач и власник предузећа регистрованих у тој држави, у чијем пословању тужена није учествовала. Споразум о деоби заједничке имовине странке су закључиле пошто су предузећа туженог АА запала у финансијске тешкоће.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је са позивом на чланове 53. став 2. и 66. Закона о облигационим односима утврдио ништавост оспореног споразума о деоби заједничке имовине. По налажењу тог суда, тај споразум је ништав јер је закључен неколико дана након подношења предлога за извршење

против туженог АА, са намером да се осујети право тужиоца као његовог повериоца. Овакав закључак првостепеног суда заснован је и на оцени исказа странака - туженог АА да је одлука о закључењу споразума донета када су његова предузећа имала финансијске тешкоће и тужене ББ да је знала да такви проблеми постоје.

Другостепени суд је одбио жалбу тужених и потврдио првостепену пресуду, прихватајући закључак и разлоге нижестепеног суда, као и његову оцену изведених доказа. Жалбене наводе да није доказана намера тужених да осујете наплату тужиочевог потраживања, тај суд је оценио као неосноване. И другостепени суд се позива на члан 66. став 1. Закона о облигационим односима, по којем привидан уговор нема основ и странке га закључују само у циљу стварања привида да исти постоји, а циљ којем су тужени тежили није била подела брачне тековине већ онемогућавање тужиоца да своје потраживање наплати из те имовине, зато што је и животно неуверљиво да тужени своје имовинске односе у вези са заједнички стеченом имовином које годинама нису регулисали, уреде споразумно након покретања извршног поступка.

Изложено правно становиште нижестепених судова прихвата и ревизијски суд, због чега наводе тужених о погрешној примени материјалног права оцењује као неосноване.

Тужилац је активно легитимисан у овом спору, сагласно члану 109. став 1. Закона о облигационим односима којим је прописано да се на ништавост може позвати и свако заинтересовано лице. Тужилац има својство заинтересованог лица јер споразум о деоби заједничке имовине тужених утиче на његов правни положај као повериоца туженог АА, зато што закључењем тог споразума може бити осујећена наплата његовог новчаног потраживања. Из те чињенице произилази тужиочев правни интерес за подношење тужбе ради утврђења ништавости предметног споразума.

Активну легитимацију тужиоца и његов правни интерес ревиденти оспоравају позивајући се на правноснажну пресуду Основног суда у Модричи број 86 0 П 051564 21 П од 07.03.2023. године и правноснажну пресуду Округног привредног суда у Добоју број 60 0 ПС 028712 19 ПС од 20.03.2023. године, којима је одбијен тужбени захтев тужиоца за наплату новчаног потраживања у износу од 10.756.115,04 конвертибилних марака са затезном каматом, како од предузећа „Igmin mm“ доо из Модриче тако и од туженог АА као меничног јемца - авалисте. С тим у вези, тужени сматрају да је другостепени суд учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП јер није применио члан 392. у вези члана 372. тог закона. По становишту ревизијског суда, означена битна повреда одредаба парничног поступка не постоји јер су нове чињенице и нови докази (правноснажне пресуде страних судова) изнете, односно предложени у поднесцима упућеним другостепеном суду по истеку законског рока за изјављивање жалбе, због чега нису могли бити ни узети у разматрање приликом одлучивања о благовремено изјављеном редовном правном леку.

Тачни су наводи ревидента да супружници могу извршити деобу заједничке имовине како за време трајања брака, тако и после његовог престанка (члан 178. Породичног закона), као и да о томе могу закључити споразум (члан 179. Породичног закона). Међутим, то само значи да је закључење таквог споразума дозвољено, али

његова правна ваљаност може бити оспорена. У конкретном случају, ништавост оспореног споразума о деоби заједничке имовине утврђена је правилном применом члана 53. став 2. Закона о облигационим односима. Нижестепени судови су извели правилан закључак да су тужени споразум о деоби заједничке имовине закључили из недопуштених побуда, са намером да осујете наплату тужиоцевог новчаног потраживања. Такав закључак судова произилази не само из чињенице да је споразум закључен у време када је покренут поступак за наплату новчаног потраживања тужиоца, већ и чињенице да је имовина туженог АА у Србији (тужени не доказује да на територији ове државе поседује и другу имовину) припала у искључиву својину туженој ББ. Туженом АА у тој деоби није припало ништа од те имовине стечене у току брака, што је по логици ствари у супротности са појмом деобе заједничке имовине, датим у члану 177. Породичног закона. Према тој одредби, деобом заједничке имовине у смислу наведеног закона сматра се утврђивање сувласничког, односно суповерилачког удела сваког супружника у заједничкој имовини.

Из наведених разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у првом ставу изреке.

Трошкови одговора на ревизију, по оцени Врховног суда, нису били нужни. Зато је захтев тужиоца за њихову накнаду одбијен и применом члана 165. став 1. у вези члана 154. став 1. ЗПП одлучено као у другом ставу изреке.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић